

УДК 379.8-053.6(477.81)

Панасюк І.О. – студ. кафедри
культурології РДГУ**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МОЛОДІЖНОГО ДОЗВІЛЛЯ
(НА ПРИКЛАДІ М. РІВНЕ)**

Молодіжне дозвілля розглядається як суспільно усвідомлена необхідність, сфера реалізації інтересів особистості, пов'язаних із саморозвитком, самореалізацією, спілкуванням, оздоровленням, тому що суспільство зацікавлене в ефективному, гармонійному розвитку його членів, а відтак змістовному використанні вільного часу людей. Сьогодні дозвілля стає більш широкою сферою культурного життя, де відбувається самореалізація творчого й духовного потенціалу молоді й суспільства загалом.

Молодість охоплює період життя від 14 до 35 років, коли людина більш-менш міцно затверджується в дорослому житті. Саме в цей період вона формує свою особистість, здобуває освіту, роботу, планує сімейне життя, прагне займатися улюбленою справою, зустрічатися з цікавими людьми, відвідувати значимі місця, бути учасником важливих подій. Дозвілля, як слушно зазначає Н.Цимбалюк, має великий вплив на фізичний, духовний, розумовий розвиток людини, його зміст полягає в тому, щоб наблизити улюблене й відокремити або скасувати порожнє, непотрібне, у заповненні вільного часу різноманітними, змістовно насиченими видами діяльності [5; 86].

Проблема сучасного дозвілля молоді на сьогодні є актуальною і знайшла своє відображення в працях зарубіжних та вітчизняних вчених: В.Пічи, І.Єрошенко, І.Петрової, Н.Цимбалюк та багатьох ін.

Заслугує на увагу думка І.Петрової, викладена у праці «Дозвілля в зарубіжних країнах» про те, що дозвілля відіграє важливу роль у житті людини, адже вибір певного виду дозвіллевої діяльності зумовлюється його індивідуальною та соціальною цінністю в очах особистості, а змістове наповнення дозвіллевих занять відображає мету та завдання людини, які вона ставить перед собою: набуття знань та навичок, вироблення норм практичної поведінки, засвоєння інших культурних цінностей, удосконалення чи опанування різними сферами суспільної діяльності [4; 19].

Проблему та стан сучасного дозвілля молоді розглядали В.Й. Бочелюк, В.В. Бочелюк. Вони підкреслюють, що у молодості людина максимально працездатна, витримує найбільші психічні й фізичні навантаження. У цьому віці легше здобуваються всі потрібні для обраної професії знання, уміння і навички, розвиваються необхідні спеціальні особистісні і функціональні якості [1; 67-68].

Досліджуючи означену тему ми помітили, що усі науковці, будь то психологи, педагоги, культурологи, філософи, соціологи, чи представники інших галузей знань, одностайні в тому, що дана проблема є актуальною, багато аспектів ще не дослідженні, адже потенціал дозвілля надає великі можливості для формування моральних потреб особистості та її розвитку.

Мета даного дослідження: визначити і обґрунтувати сучасний стан молодіжного дозвілля, його вплив на розвиток молодої людини та прослідкувати тенденції його подальшого розвитку на прикладі м. Рівного.

Традиційними формами проведення дозвілля молодих рівнян на сьогодні стали відвідування закладів культури, участь у творчих, виконавських колективах та об'єднаннях за інтересами, відвідування профільних шкіл, а саме: музичних, хореографічних, спортивних, гуманітарних тощо. Також відпочинок на природі та з друзями, дискотеки, вечірки, відвідування концертів, виставок, екскурсій, перегляд кінофільмів та телепередач, Інтернет спілкування, комп'ютерні ігри тощо.

У сучасному соціокультурному просторі міста існує великий вибір осередків

дозвіллевої діяльності для молоді, а саме міські Будинки культури, Палац дітей та молоді, торговельно-розважальні центри, заклади відпочинку: кінотеатри, театри, галереї, тренажерні зали, басейни, нічні клуби, де проводяться тематичні вечірки та дискотеки.

Зокрема Рівненський міський Палац дітей та молоді пропонує великий вектор занять для молодшої людини, якими вона може займатися у свій вільний час. Наприклад: клуб співаної поезії «Гіт-арт» надає можливість юнакам та дівчатам займатися улюбленою справою, писати вірші та музику, грати на гітарі, виконувати пісні улюблених виконавців. Клубний спосіб занять, індивідуально спрямоване викладання матеріалу зумовлюють розвиток більшого відчуття та переживання музики, запалюючи вогонь до створення свого власного. Співучість гітари занурює у глибокий світ музичної поезії; молодіжний ансамбль «Куделиця» спрямований на формування вмінь і навичок необхідних для успішної діяльності в хореографічному мистецтві. В репертуарі ансамблю українські танці, хореографічні композиції, мініатюри, танці народів світу, зразки світової народно-сценічної хореографії; метою роботи Зразкового ансамблю естрадно-спортивного танцю «Грація» є розкриття та реалізація творчого потенціалу виконавців, становлення їх особистості на виховання засобами естетики спортивного танцю. Саме на досягнення цієї мети працює педагогічний колектив, використовуючи в своїй діяльності сучасні методи та форми роботи, застосовуючи на практиці синтез спеціальних та загально-педагогічних знань, умінь і навичок; театр-студія «Від ліхтаря» впливає на молодь не тільки словом, особливим емоційним станом актора, але і пластикою руху, музикою, світлом, кольором, художнім оформленням сцени. Театральна творчість сприяє формуванню спостережливості та уважного ставлення до оточуючого світу, людей, здатності до співчуття та співпереживання, готовності до спів-дії.

У Палаці молодь може навчатися у профільних школах. В основі Гуманітарної школи лежать принципи безперервності і наступності навчання, що дає можливість виявити здібності учнів, сформувати у них ціннісні орієнтири у житті, допомогти у виборі професії. Гуманітарна школа виступає осередком залучення дітей та молоді до національної культури, традицій, формування національної свідомості, поваги до мови, історії і культури нашого народу. У школі Бізнесу високопрофесійний рівень викладання надає кожному учню можливість творчої самореалізації. Крім звичайних уроків і лекцій навчання відбувається у вигляді тренінгів, ігор, конференцій, диспутів, засідань «круглого столу». Навчання у школі Сучасної хореографії зорієнтоване на підготовку випускників для роботи за спеціальністю «Хореограф-педагог», «Викладач дисциплін сучасної хореографії», «Керівник танцювального колективу». Робота школи Народного танцю спрямована на залучення учнів до діяльності, використання різноманітних засобів хореографічного мистецтва. Навчання розраховано на 11 років і об'єднує комплекс занять із вивчення профілюючих предметів (класичний танець, народно-сценічний танець), викладання яких забезпечує професійний та загальноосвітній рівень. Професійна підготовка відбувається згідно із затвердженими авторськими програмами. Вивчення предметів передбачає отримання достатнього об'єму професійних знань та спеціальних навичок, що дозволяє випускникові продовжувати навчання у вищих навчальних закладах за фахом, а також викладати предмет «ритміка» у дошкільних закладах. У школі Інформатики навчається талановита обдарована молодь, яка потребує сьогодні нових освітніх розробок, ідей, знань, які вони згодом можуть реалізувати, створивши свої алгоритми, програми. Музична школа Палацу дітей та молоді – це спеціалізований, структурний підрозділ музично-естетичного спрямування, діяльність якого відповідає вимогам сучасності, одночасно зберігаючи досягнення напрацьовань минулого. Школа Художньої гімнастики є структурним підрозділом Центру допрофесійної і початкової професійної підготовки дітей та молоді. Школа спрямована на здійснення спортивно-оздоровчої та виховної роботи серед дітей та підлітків, на зміцнення здоров'я та гармонійний розвиток особистості. Школа виявляє в процесі систематичних занять перспективних учнів, розвиває їх здібності, естетичні якості (музичність, танцювальність, виразність, артистизм) тощо. Навчання у таких школах дає змогу молодій людині не тільки відпочити та

розважитися, а також проявити свій талант, організаторські здібності, активність, творчий потенціал, знайти себе у майбутній професії [6; 8].

Метою діяльності Рівненського міського Палацу дітей та молоді, а у цьому закладі протягом року постійними відвідувачами є понад 6 тисяч молодих рівнян, є формування духовно і фізично зрілої особистості, сприяння самореалізації дітей та молоді.

Сучасною тенденцією у розвитку молодіжного дозвілля стала діяльність торговельно-розважальних центрів: «Екватор», «Чайка», «Злата плаза». Ці заклади спрямовані на продаж різноманітних товарів, але водночас привертають увагу людей великим вибором дозвіллевих занять та розважальних програм. Люди можуть насолодитися концертною програмою, присвяченою певному святу, виступами талановитих артистів, роботами рівненських митців, ознайомитись із галереями, створеними на території закладу тощо. Наприклад: у ТЦ «Екватор» розважальна програма включає в себе різноманітні заходи для дорослих і дітей: шоу, виступи лялькового театру, виставки, концерти, конкурси, проведення майстер-класів з декоративно-прикладного мистецтва та багато іншого. Для людей, які полюбляють активний спортивний відпочинок створений боулінг-клуб «Турбіна» та льодовий каток. Торговельно-розважальні центри надають змогу відвідувачам насолодитися хорошим шопінгом і яскравим дозвіллям, яке обов'язково їм запам'ятається [6].

Іншою тенденцією стало проведення активного дозвілля на свіжому повітрі, а саме: верхова їзда, катання на ковзанах, пейнтбол. Такі форми проведення дозвілля несуть не лише розважальний характер, але й розвивають швидкість, спритність, мислення. Великої популярності набули спортивні клуби, що включають у себе тренажерні зали, укомплектовані найсучаснішим спортивним обладнанням, боксерську залу, кардіозалу, настільний теніс, басейн, фінську сауну. Популярними стали у середовищі молоді клуби підводного полювання та автомобільні, метою яких є спілкування та взаємодопомога, проведення та активна участь у заходах автомобільно-спортивного напрямку та полювання, організація різноманітних заходів активного відпочинку учасників клубу, зустрічей, конкурсів, поїздок на футбольні матчі, страйкбол, дріфт, драг, полювання-риболовля та інші, в залежності від інтересів та бажання учасників клубу [7].

Отже із вище зазначеного бачимо, що сучасна рівненська молодь має широкий вектор пропозицій щодо організації свого дозвілля. Разом із тим, як показали результати соціологічного дослідження на тему: «Дозвілля молоді в Україні» (оскільки дослідження було всеукраїнським, вважаємо об'єктивною проєкцію його результатів і на м. Рівне), яке у 2009 році провела О.Злобіна, серед українського молодіжного середовища спостерігається така тенденція: на першому місці у молоді перегляд телепрограм (76,2%), відпочинок із друзями та коханою людиною (51,4%), відвідування гостей або приймання гостей (38,6%), Інтернет (27,4%), комп'ютерні ігри (15%), тоді як культурно-дозвіллеві заняття такі, як: спорт (11%), відвідування гуртків, секцій (9,8%), концертів, виставок, вистав у театрі (4%) посідають останнє місце у проведенні молодіжного дозвілля [9]. З результатів дослідження виявилось, що більша частина молоді не вміє планувати бюджет часу, використовує свій вільний час відповідно до обставин, що й впливає на організацію дозвілля. Така тенденція розвитку сучасного молодіжного дозвілля сформована втратою пріоритетів творчості і духовного розвитку молодої людини, зміщенням акцентів на розвагу і споживацьке проведення часу. Разом із тим виявляються і позитивні тенденції, пов'язані з формуванням та поширенням нових напрямів дозвіллевої діяльності, що розкриває і дає можливості реалізації нових форм цікавого проведення часу.

Список використаної літератури

1. *Бочелюк В.Й.* Дозвіллезнавство: Навч. посіб. / Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 208 с.
2. *Єрошенко І.І.* Культурно-дозвіллева діяльність у сучасних умовах / І.І. Єрошенко. – К.: Либідь, 1994. – 32 с.

3. **Піча В.М.** Культура досуга / В.М. Піча – К.: Ун-т ім. Т.Г. Шевченка, 1990. – 230 с.
4. **Петрова І.В.** Дозвілля в зарубіжних країнах: підручник / І.В. Петрова. – К.: Кондор, 2008. – 408 с.
5. **Цимбалюк Н.М.** Організація та методика культурно дозвілдової діяльності: теоретичні основи культурно-дозвілдової діяльності / Н.М. Цимбалюк. – К., 2000. – 145 с.
6. www.nbu.gov.ua.
7. <https://www.google.com.ua>.
8. <http://mbkrivne.net>.
9. www.nbu.gov.ua.

Резюме

Аналізуються пріоритетні форми організації дозвілля молоді на прикладі м. Рівне.

Ключові слова: дозвілля, молодіжні центри, вільний час, молодіжна аудиторія.

Summary

Panasuk I. Modern progress of youth leisure (on an example Rivne) trends

The priority forms of organization of leisure of young people are analyzed on an example Rivne.

Key words: leisure, youth centers, spare time, youth audience.

Надійшла до редакції 29.11.2012 р.